

SİMİT ve PEYNİR'le "BİLİM İNSANI ÖYKÜLERİ"

**Kâmile
Şevki
Mutlu**

(1906 - 1987)

Yazan ve Çizen:
Bilgin Ersözlü

1917 yılında İstanbul'dayız. Küçük Kâmile'nin ablası Nigâr birkaç gündür hasta, evde yatıyor. Ailesi, onu muayene etmesi için eve bir doktor çağırmış.

Öksürün bakalım küçük hanım.

Bu çok sessiz bir öksürük oldu. Biraz daha şiddetli öksür ki ciğerlerini güzelce işitebileyim lütfen.

Öhö, öhö!

Anladım efendim. Boğazım acıyor da öksürünce... Ondan...

Bak, sanki grip olmuş bir aslanın kükremesi gibi öksür abla... Groahhhöööaaa! Groöööööööhöö!

Sus, sus.

Gürültü etmeyelim ki doktor işini rahat yapsın Simitçiğim.

Muayene sona erdikten sonra doktor teşhisini koyar.

Hastalık uzayınca endişelendik Doktor Bey. Neyi var kızımızın?

Mühim bir şey değil Mehmet Şevki Bey. Sadece soğuk algınlığı. Solunum yolları biraz tahriş olmuş, ama ciğerleri temiz maşallah. Telaşa kapılacak bir durum yok.

Yazdığım bu şurubu eczanede hazırlatın. Reçetede belirttim, günde üç kere yemeklerden sonra birer kaşık içecek. Öğünlerini aksatmasın, güzelce de dinlensin. Birkaç güne bir şeyciği kalmaz.

Oh! Haydi geçmiş olsun.

Neyse ki önemli bir şeyi yokmuş.

İhlamur da kaynatırsınlar bence. İçine bir kaşık bal, bir dilim limon... Şlap!

Ha ha ha! Canın ihlamur mu çekti yoksa?

Doktor evden çıkarken Kâmile ona yetişir ve mesleği üzerine sorular sorar.

Doktor Amca, Doktor Amca! Müsaade ederseniz size bir iki soru soracağım.

Kulaklarınıza taktığınız o şeyle ne duydunuz? Ablamın neyi olduğunu nasıl anladınız?

Buyur Kâmile kızım.

Stetoskobu diyorsun. Onunla ablan nefes alıp verirken ciğerlerinden çıkan sesleri dinledim ve böylece ciğerlerinde bir rahatsızlık olmadığını anladım. Diğer sorunun cevabı aslında çok uzun, ama kısaca yıllar süren bir tıp eğitimi ve muayene ettiğim binlerce hastadan edindiğim tecrübe sayesinde diyeyim.

Kendim için değil, kızcağızın boğazını rahatlatır diye dedim canım ihlamuru. Şifa niyetine!

Senden de hiçbir şey saklanmıyor Peynirciğim. Haydi sen ihlamuru demle, ben de bal ve limon bulayım bir yerlerden.

Bana az önce öksüren aslan taklidi yapmaya çalışırken boğazını acıttın gibi geldi de. Öyleyse söyle yani.

Kâmile Şevki böylece tıbbı ilgi duymaya, doktor olma hayalleri kurmaya başlar. İstanbul Kız Lisesinde okurken en sevdiği ders biyolojidir. Çok iyi derecede Almanca da öğrendiği bu okulda geçirdiği yıllar içinde, tıp eğitimi veren okullara yalnızca erkek öğrencilerin kabul edilmesi kuralı da değişince 1924 yılında İstanbul Darülfünununda tıp eğitimi almaya başlar. Artık bir yıl önce kurulan Türkiye Cumhuriyeti'nde yetişecek ilk kadın doktorlardan biri olmaya adaydır.

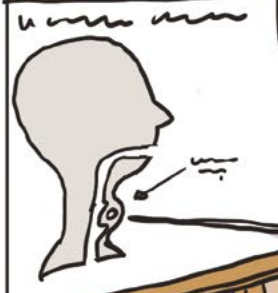
Çok çalışkan ve derslerinde başarılı bir öğrenci olan Kâmile Şevki, üçüncü sınıfa geldiğinde fakültenin patoloji laboratuvarında yapılan araştırmalarda hocalarına yardım etmeye başlar.

Alınan böbreküstü bezi numunesi geldiğine göre hastalığın nedenini bulmak için incelemeye başlayabilirim.

Mikroskop filan tamam da, patatesler nerede?

Anlayamadım, ne patatesi Simitçiğim?

1930 yılında mezun olur ve okulun Patoloji Kürsüsünde göreve başlar. Bu süreçte lenf sistemiyle ilgili bir hastalık üzerine yaptığı çalışmayı 1931 yılında düzenlenen Dördüncü Millî Türk Tıp Kongresi'nde sunar.

Patoloji üzerine çalışıyormuş ya hani? Patoloji, patates bilimi demek değil mi?

Ha ha ha! Patates bilimi mi? Nasıl yani?

1933 ile 1935 yılları arasında patoloji alanında deneyim ve bilgisini artırmak üzere Berlin Üniversitesine gönderilir.

Üniversitemize hoş geldiniz Kâmile Şevki Hanım.

Patoloji alanında dünyanın en deneyimli uzmanlarından biri olan zatiâlinizle çalışacak olmak benim için büyük şans Bay Röessle.

Ay ne bileyim! "Patoloji, kızarmış ya da haşlanmış patatesleri inceleyen bilim dalıdır" diye geçiverdi aklımdan işte Peynirciğim.

Ha ha ha! Patoloji, hastalıklı doku ve organlardan çeşitli yollarla alınan örnekleri inceleyen bilim dalı.

Berlin'de çalıştığı dönemde böbreküstü bezlerinde oluşan tümörlerin daha iyi incelenmesini sağlayan yeni bir yöntem geliştirir. Bu yöntem "Şevki Metodu" başlığıyla dünya tıp literatürüne geçer.

Tebrikler Kâmile Şevki Hanım. Geliştirdiğiniz bu yöntem sayesinde dünyadaki bütün patoloğların çalışmaları kolaylaşacak.

Eğer bir gün ben de bir konuda insanlığa yararlı bir yöntem geliştirirsem...

Biz de ona "Simit Metodu" deriz Simitçiğim, merak etme.

Türkiye'ye döndükten sonra on yıl boyunca Ankara Numune Hastanesinde patoloji uzmanı olarak çalışır. 1945 yılında Ankara Üniversitesi Tıp Fakültesi kurulur. Kâmile Şevki de bu fakültede Histoloji-Embriyoloji Kürsüsünü kurar.

Ben yine komik bir tahminde bulunmadan histoloji ve embriyolojinin ne olduğunu sen söyler misin Peynirciğim?

Kısaca biri doku bilimiyle, diğeri embriyo gelişimiyle ilgilenen tıp alanları Simitçiğim.

Türkiye'nin ilk kadın patoloğu olan Kâmile Şevki Mutlu, emekli olduğu 1976 yılına kadar görev yaptığı hastane ve üniversitelerde tıp eğitimi ve uygulamaları sırasında gereksinim duyulan alet ve cihazların çağın gereklerine uygun hâle getirilmesi için çalıştı. Tıp alanında ülkeye hizmet edecek insanların sayısının çoğaltması için emek verdiği yıllar boyunca çok sayıda bilim insanının yetişmesini sağladı.

Atatürk'ün naaşının geçici kabri olan Etnografya Müzesinden, inşası 1953 yılında tamamlanan Anıtkabir'e taşınmasından önce yapılması gereken tıbbi işlemleri de Kâmile Şevki Mutlu gerçekleştirmiştir.

Ben Kâmile Şevki'nin ablası Nigâr'ı merak ettim bu arada Peynirciğim. Nasıl oldu acaba, iyileşebildi mi ki?

İyileşmiş, iyileşmiş. Hatta Kâmile Şevki nasıl ülkenin ilk kadın doktorlarından biri olmuşsa Nigâr Şevki de Türkiye'nin ilk kadın hukukçularından biri olmuş Simitçiğim.